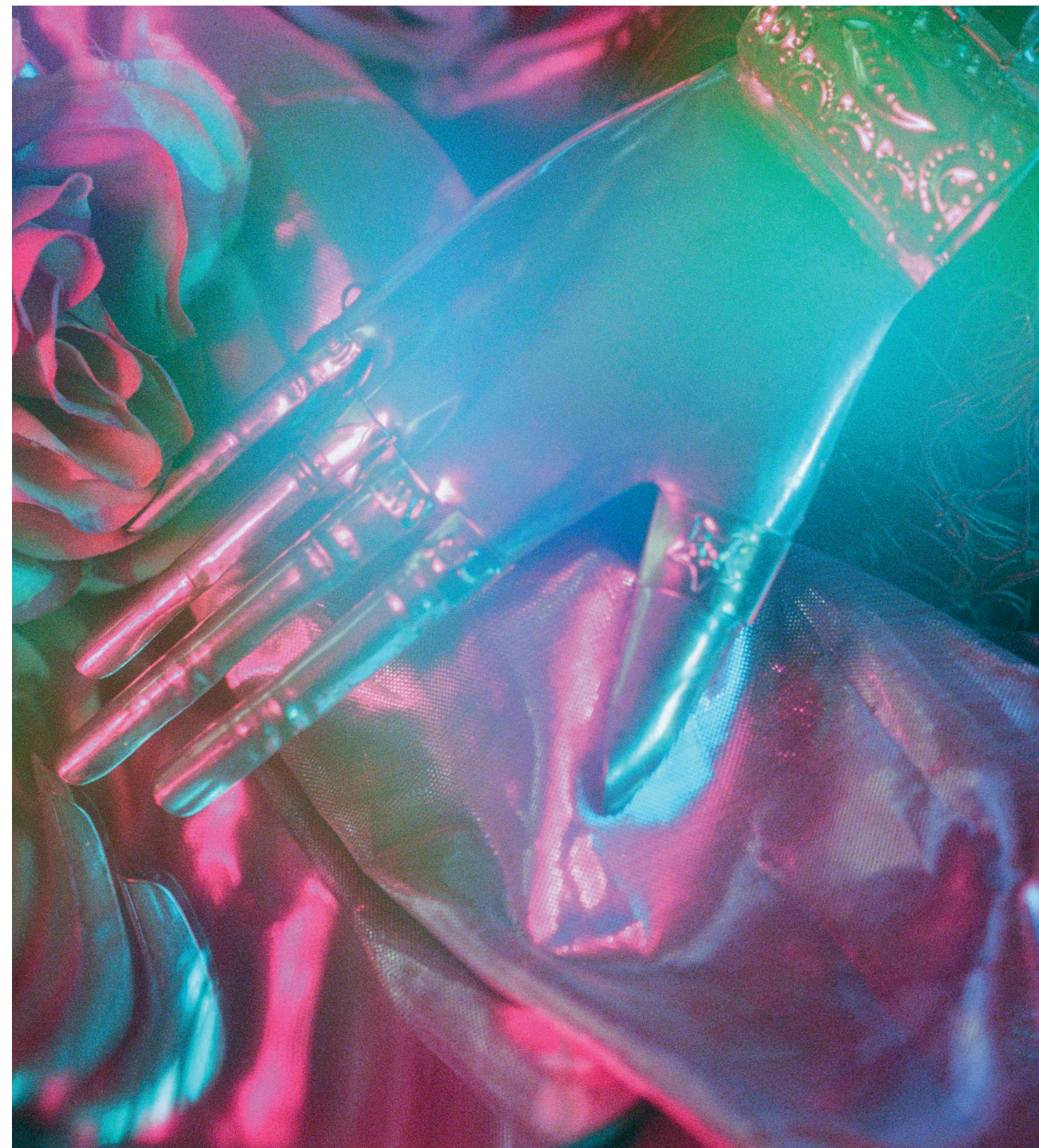

ROSE & BERRY

ROSE & BERRY

ROSE & BERRY / LILAEPER rebranding, 2021

Analóg és digitális műtermi fotó, analóg effektekkel - fénytörő prizmával és fóliával / rózsza, eper cserje, eperfa szárított és festett levele, családi fotó és tárgyak, tel-avivi bársony

Fotó / Szombat Éva

Art direction / Gink Sári

Grafikai arculat / Gryllus Ábris

MŰVÉSZETI
HITVALLÁS

Számomra a fizikai terek és tárgyak / személyek viszonya a legfontosabb, munkáimban az ezek közti kapcsolatot kutatom. A pszichológiai kötődéselmélet alapján a tárgy-kapcsolati rendszerek mélyebb rétegei vonzanak.

Gyakran használok archív felvételeket, kutatok archívumokban. Doktori kutatásom egy eddig nem rendszerezett archívumra épül, a FÉSZEK Művészklub hagyatékára.

Helyspecifikusan szeretek installálni, mert abban hiszek, hogy az adott (mű)tárgy az adott környezettel, atmoszférával szervesülve tudja érvényesen megmutatni magát.

Szeretem felfedezni a vizsgált terek, tárgyak, személyek történeti háttérét, speciális adottságait.

Fotó- és videó alapú munkáim, ready-made objektjeim személyes emlékekre épülnek.

Egy nem kívánt örökség hatására művészeti hitvallásommá vált, hogy a folytonosság mindennek az alapja. A Rose & Berry én márkámon keresztül - korábban LILAEPER - azt a folyamatot szeretném közkinccsé tenni, amely egyrészt családtörténet, másrészt tágabb perspektívában szemlélve a történelmünk része.

Abban hiszek, hogy személyiségünk gyökere a gyermekkorban keresendő, így művészeti praxisomban a hátrahagyott múlt, a megélt jelen és a bizonytalan jövő összekapcsolásával foglalkozom.

A videó a mozgás észlelhetőségének határára lassítva mutat lüktető, ingó, forgó és lebegő tárgyakat egyik térrészletből a másikba át-tűnni, miközben az installáció terének egyes pontjain az adott tárgyi környezetekre reflektáló személyes vallomást hallunk.

Egy elveszített személy tárgyai, a tárgyak lenyomatai a térben, a tárgyak könyörtelen fizikai valósága és áttételes volta talán mindenki számára ismerős érzés.

Munkámban kifejezett módon a térrel és a térben lévő tárgyakkal; tér, tárgy és emlékezet viszonyával foglalkoztam. A megjelenő, eltűnő és egymásba átúszó privát terek – a beszélő konkrét életterei – lelkiállapotunk kifejeződései és a múlt tükröződései is egyben. A tárgyak a filmen – éppúgy, mint az emlékek – eltűnnek, majd újra előtűnnek, kiélesednek, majd elhomályosulnak. A létezésük véglegesen nem megszüntethető, ahogyan emlékeink sem száműzhetők. A tárgyak új konstellációba helyezése – ellebegés az adott térből, átlebegés egy másik enteriőrbe – számomra egyfajta szimbolikus „lomtalanítás”: feloldás és feloldozás.

MEMOTHERAPY I.

3 csatornás videóinstalláció

Mestermunka - MOME - Vizuális kommunikáció

szak - Videó szakirány, 2012

A megmaradás törvénye / csoportos kiállítás

/ A38 hajó, Budapest, 2013

Kurátor / Lődi Virág & Veres Bálint

Live act / Lucrecia Protellor

Konzulens / Erhardt Miklós & Szirtes János

MEMOTHERAPY I.

&

NŐI HANGOK - NŐI SORSOK SKATULYÁBAN - NŐK HANGJAI

Olyan eklatáns nők és női alkotók portréját készítettem el, valamint dokumentáltam tárgyi környezetüket, akik példaértékű életükkel és életművükkel hatással voltak és a jelenben is hatással vannak nőtársaikra, alkotótársaikra. Közös bennük a személyiségükön keresztül megmutatkozó szalon-szerű lakásuk, a textil szeretete és a gondoskodó anya-szerep, amelyben közvetlen és közvetett környezetükben feltűnnek. Közös még az is, hogy a rendszerváltás idején egyidőben voltak fiatalok, hasonló életszakaszban éltek meg a változást és az azt megelőző társadalmi berendezkedéssel járó előnyöket és hátrányokat egyaránt.

Személyes tárgyaikat, relikviáikat, rekvizitumaikat, mindennapi és szakmai életterük színhelyeit, szociális környezetüket, illetve ezek részleteit mutattam be installációmban.

Az elkészült interjúk és fotó-dokumentáció egyfajta hiánypótló korlelet, amely a korszellemet tükrözi – a letűnt idők, a mai Y és Z generáció ellenpontjaként a Baby Boom-korszak érték-őrző gondolkodásmódját képviselő nemzedék audiovizuális lenyomata.

Az otthon, a tárgyak és a tér képi jelei jelennek meg fotómontázsaimban, különleges együttállásban. A tárgyakhoz való különböző viszonyrendszerek bemutatása a célom, amelyben az ember is megjelenik. A káosz és a rend, a lírai és az absztrakt, a színek és a színek hiánya mind a valóságot tükrözik, álomszerű képi világgal.

A képek készítésekor elsődleges volt számomra, hogy a tiszta teret örökítsem meg - semmilyen módon nem manipuláltam a tárgyakat, sem elhelyezésüket. A világításban is természetes fényt használtam, illetve az adott térben lévő fényforrást. Utómunka során a képek méretét nem módosítottam - az eredeti kompozícióval, képkivágással dolgoztam.

A polgári lakások és enteriőrök vizsgálata korábbi sorozatomhoz kapcsolódik, ahol éveken keresztül foglalkoztam tér és tárgyak kapcsolatával.

Női hangok – Női sorsok skatulyában – Nők hangjai, MŰTŐ, Budapest, 2018
Egyéni kiállítás

Kurátor / Kókai Zsófia
Grafikai arculat / Szabó Zsófi
Live act / Cranky Bow
Interjúalanyok / Balog Judit, Kopper Judit, Tordai Hajnal, Vásárhelyi Kata

&
MARIANNE
EMLÉKKÖNYVÉBE

Munkáimban egy adott térrel, a térben megjelenő tárgyakkal – tér, tárgy és emlékezet viszonyával foglalkozom. Az emlékezés tereit és tárgyait mint egyfajta kulturális örökség manifesztumait, különböző hagyatékok, archívumok, archív rendszerek használatával hívom életre.

Ez a feldolgozás, rendszerezés, majd az ezeket követő átdolgozás, komponálás, valamint tér- és helyspecifikus vizuális tervezés olyan komplex kutatói és alkotói folyamat, amely szorosan összefügg az én-definíciók meghatározásával, identitásunk formálásával.

A vitrin alapfunkciójának – válogatott tárgyak zárt térbe helyezése – meghekkelésével, egy bútor átalakításával, terének megnyitásával olyan Wunderkammer-szerű mini archívumot hoztunk létre, ahol gömbbe zárt emlékek, gyermekkori tárgyaink lenyomatai, átminősített struktúrái jelennek meg.

Számunkra fontos női atribútumokat is életre keltünk; női mintáinkat, női szerepeinket számunkra meghatározó archetipikus nőalakok absztrahálásával, átminősítésével jelenítjük meg.

Az értékfeltárás – értékátörökítés – értéknövelés hármában egy korszak kultúrájának és gazdasági életének hatása és visszahatása az egyénre olyan általános tapasztalat, amely a kollektív és a személyes emlékezet talaján feldolgozható és feltárható.

Marianne emlékkönyvébe, PINCE, Budapest, 2019
Helyspecifikus installáció / közösen Kortmann-Járay Katalinnal
és Mendreczky Karinával
Kurátor / Istvánkó Bea // Grafikai arculat / Szabó Zsófi
Live act / Mákó Rozi
Megnyitó / Illés Anikó PhD
Finissage / K. Horváth Zsolt

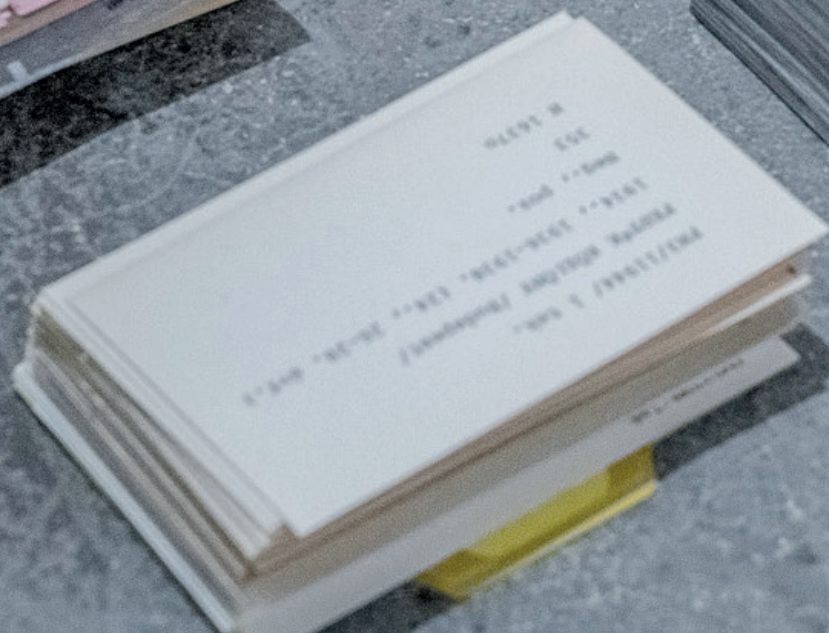
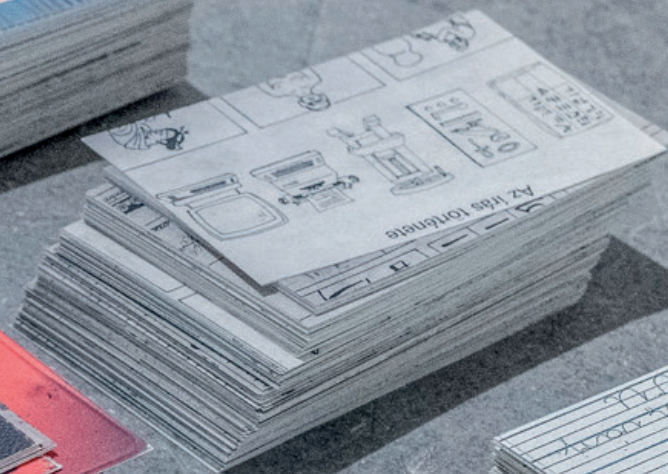
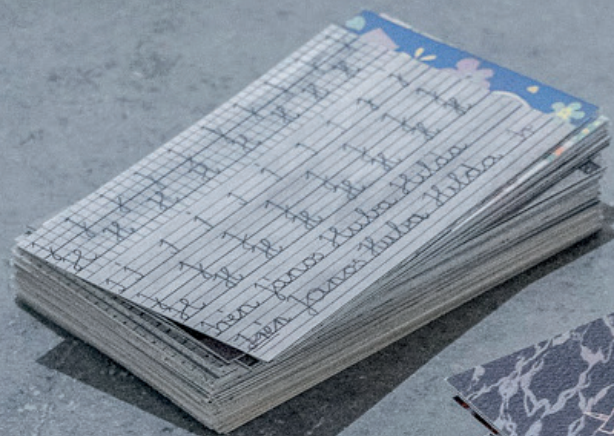
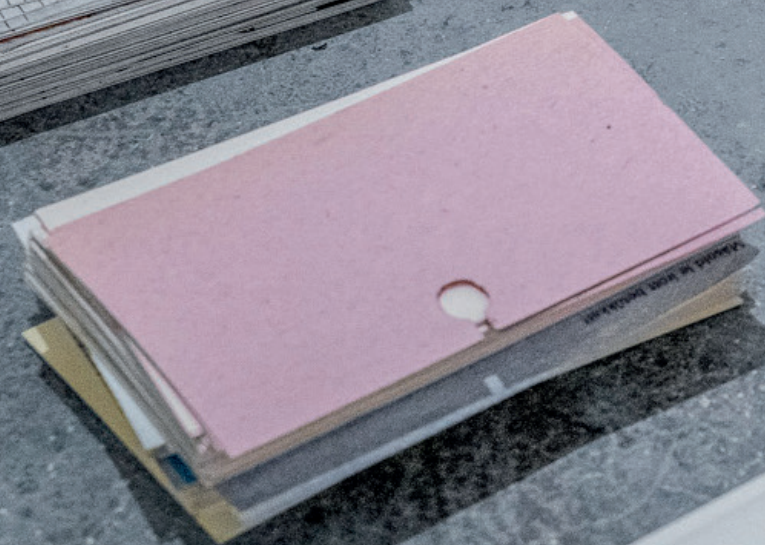

<http://www.isbnbooks.hu/2020/08/25/a-gonosz-balna/>
<http://kubaparis.com/a-whale-of-a-bad-time/>

&
ÁTMENETI TÁRGYAK
ÁTMENETI TÁJAK

Sokat fotózom az otthonom, amely egyben a műtermem is. Ez a tevékenység a karantén alatt biztos menedéket jelentett, több száz fénykép készült, amelyekből egy szűk válogatást hoztam létre. Ezek a lecsupaszított, valamint a felöltöztetett teret egyaránt reprezentálják. Cindy Sherman Untitled Film Stills fotósorozata nagy hatással volt rám fiatalon, a női lét eklatáns fotográfiái, így az itt kiállított fotóknak az Untitled Home Stills címet adtam.

„Gink Sára az otthon fogalmából kiindulva, személyes emlékek és belső helyreprezentációk felhasználásával szemlélteti, miként képes észlelni, értékelni és strukturálni az egyén a körülötte lévő világot. Mekkora távolságot képes bejárni az origót jelentő menedéktől.”

Maj Ajna kurátor

Trió kiállítás – Kortmann-Járay Katalinnal és Mendreczky Karinával

Deák Erika Galéria, Budapest, 2023
Kurátor: Maj Ajna
Megnyitó: Dúll Andrea
Grafikai arculat: Felsmann István
Finissage: Simon Márton

Vetítés
írásvetítő, fóliatekercs

Untitled Home Stills I-IX.
9 db 15×15 cm fotó dibondra kasírozva

„A *Végülis autonóm* című kiállításon szereplő, a Fészek archívumainak rendszerezéséből kiemelt kép- és szövegkivágások, illetve azok felnagyításai jelentik Gink Sára kutatási fókuszait. Ezzel a lépéssel szó szerint bejárhatóvá válik doktori tanulmányának aktuális állomása, amely így tárgyán kívül leképezi és megtestesíti egy doktori hallgató örökös harcát: szükséges vezérfonalat találni az elsőnek szűknek hitt kutatási területen belül, különben az anyag maga alá fogja temetni felfedezőjét. Ez az ismerős, a vörös fonalat hajkurászó érzés elevenedik meg a kiállításban: az összegyűjtött kutatási anyag szinte jelentés, értelem és értelmezés nélkül lebeg a szárítókötelekkel behálózott térben, arra várva, hogy (fel)használója ismét megérintse, ezzel újból birtokba vegye önmaga számára.

A Fészek Művészklub Herman Lipót-kamaratermében megvalósított kiállítás impozáns színpadiassággal, középen elhelyezett, magából bársonyszövetet kihányó vitrinen kínálja fel olvasásra azt az alapjául szolgáló doktori tanulmányt¹, melyben a művész Bajkó Anikó, Gulyás Kati és Kelecsényi Csilla ipari munkásnő életét és azzal párhuzamosan futó alkotói pályáját vette górcső alá, akiket a Fészek befogadó közege, az 1981-ben nyílt Fészek Galéria és maga Molnár Éva művészettörténetész kötött össze.”

Szabó Annamária: *Merünk-e végülis autonómnak lenni?* A mű, 2022. november 10.
<https://amu.hvg.hu/2022/11/10/merunk-e-vegulis-autonomnak-lenni>

Fészek Galéria – Herman terem, Budapest, 2022
Egyéni kiállítás

A DLA-doktori kutatás részeredményeinek bemutatása installatív formában

Kurátor / Fitz Péter // Megnyitó / Szabó Annamária
Grafikai arculat / Zeman Zoltán // Riso print / Nosek Mimma – Risoplant

Támogató / Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Doktori Iskola és Doktori Önkormányzat
Kerekasztal // Moderátor: Balázs Kata / Résztvevők: Bán András, Fitz Péter, Százados László
Fotó: Oláh Gergely Máté, Simon Zsuzsi, Vörös Szilárd

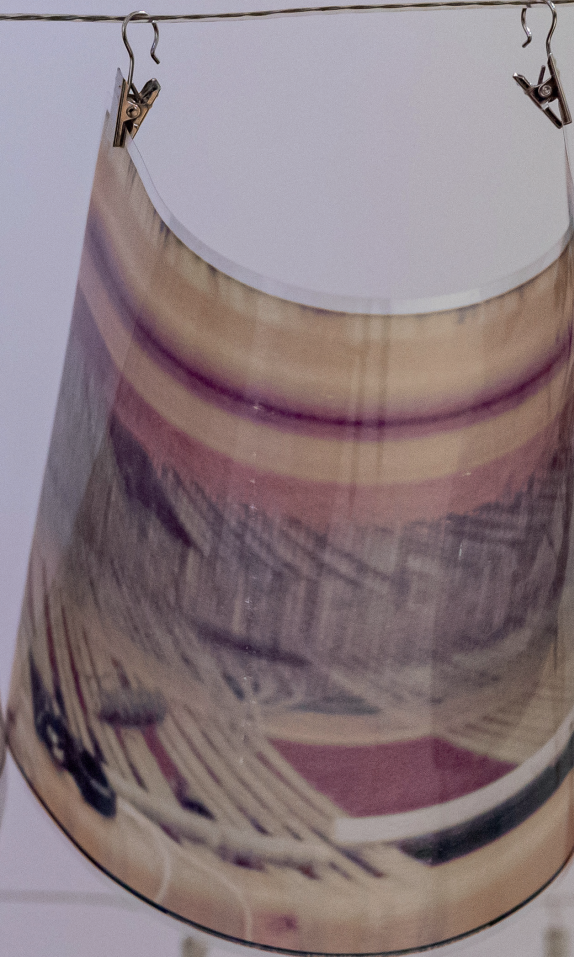
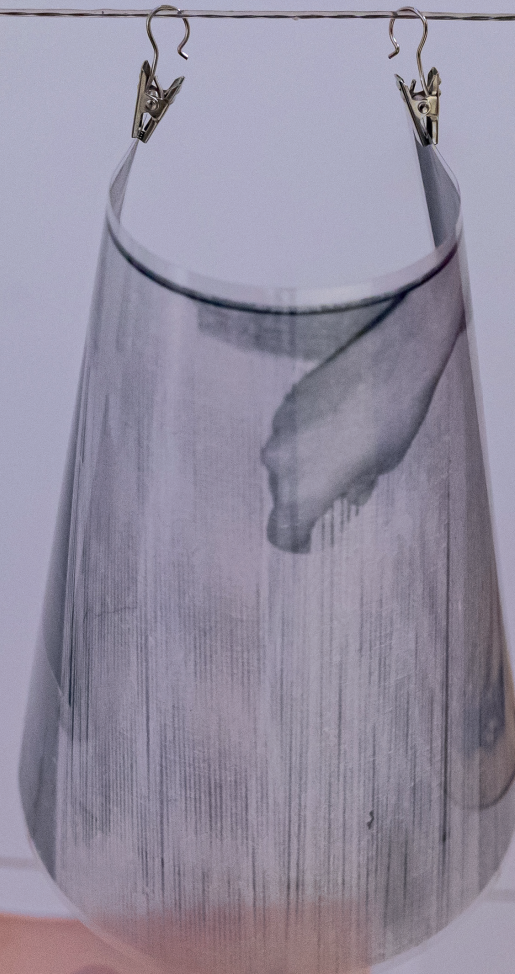
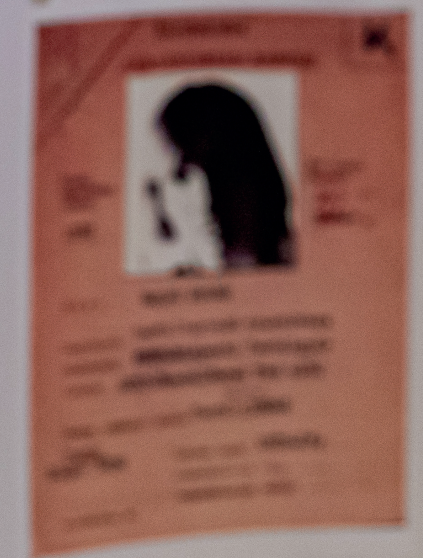
¹Gink Sára tanulmánya először a prae.hu művészeti portál art&design rovatában jelent meg 2022. június 19-én *Átmeneti térben átmeneti terület: az ipari munkásnőktől a kísérleti textilművészig. A Fészek Művészklub és a textil kapcsolata az 1970-es és '80-as években* címmel.

&

„VÉGÜLIS AUTONÓM”

A large, colorful grid or chart with various symbols and text. The grid is composed of many small squares, each containing different symbols, numbers, and text in various colors (red, blue, green, black). The overall appearance is that of a complex data table or a symbolic chart.

Mária pedig a magyar textil fejlődésének extenzív-szintetikus korszakát 1968 és 1975 közé helyezi: „*textilművészet mint autonóm művészet*” és „*textilművészek mint képzőművészek*”.²² Szintén 1970-ben, a Magyar Nemzet hasábjain még így írnak az átmenetről iparművészet és képzőművészet között: „*Amikor huszonkét éve az Iparművészeti Főiskola megalakult, alig tudta valaki, hogy mi az iparművészet. Még ma is sokan aldrendelik a képzőművészetnek – szobrászatnak, festészetnek –, a Grand Art-nak, egyszerű kézművességnek, iparnak, mesterségnek bélyegezve [...]*”.²³ Amikor a textil túllépett az ipari és a népi kategóriákon, új kifejezésformákat keresett magának, illetve amikor már a textil a magasművészetekhez tartozott, a **kísérletben rejlő személyesség** az önmegmutatás és önfeltárlkozás egyik kulcsmomentuma lett.

ÖNÉLETRAJZI KÍSÉRLETEK – MŰALKOTÁS MINT VALLOMÁS

Bajkó Anikó, Kelecsényi Csilla és Gulyás Kati műveinek és munkásságának közös pontja,²⁴ hogy mindhárman dolgoztak textilgyárban,²⁵ valamint mindannyian bemutakoztak egyéni- és / vagy csoportos tárlaton a Fészek Galériában,²⁶ így az általam kísérletinek gondolt terminust hasonlóképp tapasztalhatták meg.

„Határozott elképzeléseik vezérfonala irányítja őket a kísérletező alkotás útján.”²⁷

– olvasható a korabeli sajtó hasábjain, ahol tömören beszámoltak az 1978-as velemi munkáról. A kísérleti textilre ne az acél-i értelemben,²⁸ tehát ne a kiforrott grand art művek ellenében gondoljunk, sokkal inkább a szabad alkotás jegyében és a formai kötöttségek ellenében. A kísérletet (experimentum) olyan eljárásnak is nevezik, amikor oksági kapcsolatokat kutatunk és kutatási célunknak megfelelően mi magunk rendezzük el a kutatás alapjául szolgáló tényezőket. A kísérletezés mindig hipotézisre épít, valamint elvárja a magas szintű technikai és elméleti tudás birtoklását a kísérletező részéről. Ezek alapján a *kísérleti* terminus technicust joggal mondhatta magáénak a szigorú kötöttségek mentén működő textilgyárakban szocializálódott textiles nemzedék.

Azonban a művészeti szférában jellemző a két terület parallel volta, hiszen sokan építik művészeti praxisukat úgy, hogy közben alkalmazott munkát vállalnak, amely kiegyensúlyozza mindennapjaikat. Amikor alkotóként nagy méretekben, nagy mennyiségben – gyári kivitel, ipari termelés – gondolkodik egy tervezőművész, még fontosabbá válik a kisszerűás, egyedi, finom kidolgozású munkák létrehozása iránti vágy és igény. A kísérleti textil által nyomon követhetjük, hogyan lendült át az iparművészet – mint alkalmazott művészet – az autonóm művészet talajára, az ipariból hogyan vált kísérleti, a (textil)gyári munkásnőből hogyan bontakozott ki

Bajkó Anikó: Textiltemető, Mohács, 1978 (Lelet boncolás – Mohácsi Textiltemető, 1979) Fotó: Halas István © HUNGART

az arisztokrata (burzsoá) magasértelmiségi, kanonizált művész. A kísérleti textil mint mozgalom a hatalmi manifesztációval szemben helyezte el magát a művészeti mezőben. A textílesek ekkoriban az **ellenkultúra** képviselőiként mertek elrugaszkodni a tisztán mives formai megfogalmazásoktól és szabadabban bánni az anyaggal. Szenes Zsuzsa textilművészként az MKISZ textilszakosztályának vezetőségi tagja volt, és a **textilmozgalom** egyik vezéralakjaként a textilművészet intézményi szinten történő megújításában nagy szerepet vállalt: „*Szenes a politika által »nyugati, burzsoá« kultúrának tartott, konceptuális és tájművészet magyarországi úttörői közé tartozott. Az a választása, hogy a kultúrpolitika vakfoltjára eső textil-művészetet tegye az alkotói kísérletezés terepévé, demonstrálta ezen művészi tendenciák médiumfüggetlenségét és emancipálta az iparművészetet.*”²⁹

Így az „**ipari munkásnők**” kanonizált művészeké³⁰ váltak: az alkalmazott és az ipari méretű textiltervezés és kivitelezés után a kísérleti jellegben találták meg magukat. Az iparnak mindig is szüksége volt a fejlődésre – a fejlesztések során pedig kísérletek sora vezet végig. Ezt mutatja a Magyar Textiltechnika szaklap is, amelynek 1967–1978 között megjelent példányait végigböngészve egyértelműen kijelenthető, hogy a *kísérleti* terminus nagy előfordulást mutat³¹ minden egyes lapszám tekintetében, ahol textilekről fényképeket, kereszt- és hosszsz metszeti képeket, sztereoszkóp felvételeket, ábrákat, táblázatokat, grafikonokat láthatunk. Ezek a vizualizációk segíthették a művészeket is abban, hogy a textil szabad szemmel nem látható összetevőit tanulmányozhassák, vagy más, a textilre mint materiára vonatkozó szaktudást elsajátítsanak, horizontjukat tágíthassák a laboratóriumi kísérleti eredmények olvasásakor.

Kelecsényi Csilla 1978-as, Fészek Galériában megrendezett egyéni kiállításának brosrúja

KÍSÉRLETEK GYÁRBAN ÉS MŰTEREMBEN

A textiliparban jelentős előrelépést hoz a kémian és technológián alapuló kísérleti jelleg, ezt pedig a textilmozgalom képviselői pontosan tudták és értékelték. Az Iparművészeti Főiskolán az oktatás egyik iránya az ipari szaktudás megszerzése, míg a másik oldalon a művészi kiteljesedés áll. 1970-ben még három művészeti területet említenek, azaz a képzőművészetet, az iparművészetet és az ipari művészetet.

„A képzőművészet él az ipar eszközeivel, az ipar a művészetekével. A szobrász hegesztő pisztollyal dolgozik, s amit fél évszázada még Paul Klee képeiben csodáltunk meg, ma női textiliákban látjuk viszont.”³²

Valóban, a textilművészek mondhatni ugyanazt csinálták a gyárban, mint a műteremben. Habár ki akartak lépni a gyári közegből, ugyanakkor igyekeztek a kísérletezést megtartani, amolyan (pszicho)analitikus módon. Ezt láthatjuk többek között Kelecsényi műveiben, amelyek egyfajta **traumafeldolgozás**ként jöttek létre, illetve Bajkónál, aki a textil szálvizsgálataival és a tömeges textillerakat dokumentarista bemutatásával a textilipar súlyos környezeti terhelését már a 70-es években nyilvánosságra hozta. A kísérlet színönimái a kutatás, vizsgálat, teszt, próbatétel, próba, próbálkozás. A textiles mint egy kutató, vizsgálja, analizálja³³ a materiát: az **analízis mint alkotómódszer** lehetővé tette, hogy a művészeti koncepciót bármilyen vizuális vagy szellemi csatorna hordozhatta (az ágazati és a műfaji határok megszűntek).³⁴ Itt pontosan azt követhetjük végig, hogyan születtek meg végül egyéni alkotói szinten a gyárakban és az iparban meg nem valósulhatott elképzelések, a gyárból ilyen módon kidasztított alkotók hogyan találták meg helyüket a kísérleti terepen és a kiállítóhelyeken. Husz Mária Bajkó Anikó gyári időszakáról szóló írása ezt a folyamatot szemlélteti: „*Bajkó Anikó ez évben harmadszorra vett részt az alkotótelep munkájában, ezután azonban elhagyta a gyárat, ahol pedig hosszú évekig tervezett, nap mint nap hajnalban bejárva munkahelyére. [...] Egyedülálló kísérletet –, amelyeknek racionális magja valahonnan az iparból, Bajkó Anikó ipari tapasztalataiból és céljaiból indult el (a textilnyomóiparban régi és elterjedt mód a kelme kémiai roncsolásán alapuló dekoráció [...]) – az ipari tervezésre is jó irányú befolyással lehetnének.*”³⁵ Pontosan ezt követhetjük végig a három textilművész általam legemblematicusabbnak gondolt művének elemzésén keresztül.

Bajkó a kísérleti vonalat **gyermek**korára vezeti vissza: úgy írja le magát, mint aki már gyermekként is kísérletező kedvű volt és vonzódott a vegyszerekhez. Később, a gyárban töltött gyakornoki időszak alatt a festékkonyha érdekelte a leginkább. Édesapja a Textilipari Minőségellenőrző Intézetben dolgozott, ő vitte el a Goldberger Textilgyárba is. Itt minden munkafolyamatot figyelemmel kísérhetett, az egyes műhelyekben 3-3 hónapot töltött, és

BAJKÓ ANIKÓ: Textiltemető, Mohács, 1978 (Lelet boncolás – mohácsi textiltemető, 1979) Fotó: Halas István © HUNGART

ennek köszönhetően átlátta a tényleges gyártási folyamatot. „*Érdekelt, hogy mi van a szál, az anyag mögött, amit kész állapotban, mintatervezésre kaptam meg.*”³⁶ Velemi kísérleti során a textil tulajdonságait vizsgálta, mohácsi textiltemetőjét is ebben a periódusban hozta létre. Nyomasztó Holocaust-átiratként is értelmezhető a garmadában tornyosuló, emberi testté tömörült textil-hegyek fotódokumentációja. Kvázi szeméttelep, de a szerves textilszálak által mégis élővé válik a holt. Az Új Élet Tsz.-hez tartozott akkoriban ez a terület, amelyet Halas Istvánnal együtt keresett fel a művész 1978-ban, hogy a képeket instrukciói alapján

készítse el a fotós. A **textilleletek**nek nevezett textilmaradványokat is itt találta, majd műhelyébe visszatérve roncsolta, égette Bajkó. Visszabontotta a textilt a legalapvetőbb egységig, majd laboratóriumi körülmények között is vizsgálta a szálakat. Azonban az ő esetében jóval analitikusabb és tudatosabb alkotóról beszélhetünk: egymásra épülő kísérleteinek fázisai azt bizonyítják, hogy gondolat és forma, a gyáripari tervezés és kivitelezés hatásai rányomták bélyegüket gondolkodására. A mélyebb értelmet kezdte kutatni, filozófiai síkra terelve a kémiai kísérletek hátterét.

fólia, pausz és papír, festett és rajzolt vegyesen (Lévai Nóra jóvoltából)

ROSE & BERRY

Gink-Miszlivetz Sára
roseandberry.hu
2024

